

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології
на тему:

**ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РАХІВНИХ
СЛІВ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи ПКІТ 12-20

факультету східної та слов'янської
філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

Китайська мова і література

та переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності: 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно).

перша — китайська

Кушнірчук Карини Миколаївни

Науковий керівник:

Сидельнікова Олена Анатоліївна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЛІЧИЛЬНІ СЛОВА ЯК ОБ’ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	5
1.1. Визначення поняття лічильне слово та його значення.....	5
1.2. Класифікація лічильних слів.....	9
1.3. Дослідження лічильних слів у працях науковців.....	11
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІЧИЛЬНИХ СЛІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....	14
2.1. Функціональні особливості лічильних слів.....	14
2.2. Семантичні особливості лічильних слів.....	18
ВИСНОВКИ.....	23
АННОТАЦІЯ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	27

ВСТУП

Мова – це відображення соціального та культурного рівня буття певного народу, у зв'язку з цим мова висловлює національний колорит. З розвитком історії, науки та техніки відбувається і розвиток мовних засобів. Це можна простежити з прикладу китайських рахункових слів.

В даний час при рахунку предметів у китайській мові між іменником ставиться спеціальне службове слово – класифікатор (лічильне слово), який є не тільки кількісним показником, але також дає оцінку предмету висловлювання. Цей клас службових слів вважається показником іменників у реченні.

Також варто зазначити, що сучасна китайська мова – не єдина, де існують і використовуються лічильні слова, проте вони становлять одну з її особливостей.

Класифікатори служать не лише для того, щоб вказати на кількісні відносини «числове + лічильне слово + іменник», а й на стилістичні особливості, ставлення автора до теми висловлювання, а також дуже часто – на діалектну групу, до якої належить автор.

Тому, однією з важливих особливостей китайської мови є наявність великої кількості лічильних слів. Вивчати лічильні слова важливо і необхідно не тільки іноземцями, але й самим китайцям, так як неправильне вживання в мові або письмі лічильних слів може привести до нерозуміння, а гарне їх знання дає можливість чітко, ясно і грамотно висловити свою думку

Актуальність роботи зумовлена постійним дослідницьким інтересом до лічильних слів та їх особливостями та функціонуванням у китайській мові.

Об'єктом дослідження є лічильні слова.

Предметом дослідження є функціональні та семантичні особливості лічильних слів.

Мета курсової роботи полягає в дослідженні функціональних та семантичних особливостей лічильних слів в сучасній китайській мові.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- розглянути визначення поняття лічильне слово та його значення;
- описати класифікацію лічильних слів;
- проаналізувати історію дослідження лічильних слів;
- охарактеризувати змісторозрізнавальну функцію лічильних слів;
- описати нейтральну функцію лічильних слів;
- проаналізувати семантичні особливості лічильних слів.

Методи дослідження. У роботі використано такі загальнонаукові методи, як описовий і метод спостереження, кількісний аналіз, за допомогою яких виявлено специфіку та особливості лічильних слів у китайській мові, методи теоретичного аналізу і синтезу уможливили систематизацію й узагальнення зібраного матеріалу.

Структура та обсяг роботи: робота має традиційну структуру і складається зі вступу, 3 розділів, списку використаних джерел та літератури (28 найменувань). Загальний обсяг курсової роботи становить 27 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ЛІЧИЛЬНІ СЛОВА ЯК ОБ’ЄКТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Визначення поняття лічильне слово та його значення

Лічильні слова в граматиці мають свої функції та відносяться до так званих службових слів. Оскільки лічильні слова є відображенням категоризації світу предметів у мисленні, тому їх ще називають класифікаторами. У своїх ранніх роботах Люй Шусян дає, визначає класифікатори терміном 单位指称 danwei zhicheng «мірні вказівні слова», пізніше позначає як 量词 liangci «мірні слова» (допоміжні іменники), Лі Децзін і Чен Мейджен визначають їх терміном 量词 liangci «мірні слова».

Проте у китайському термінові 量词 liàngcí відповідають принаймні два терміни в європейській лінгвістичній традиції – лічильне слово (в українській мові так часто використовується словосполучення рахівне слово, що тільки ускладнює ситуацію в термінології) / measure word і класифікатор / classifier. Проте взаємовідношення між цими термінами залишаються невизначеними, то зазвичай західні дослідники користуються ними як абсолютними синонімами[4, с. 13]

Китайський дослідник Ван Ляої у своїй роботі визначає наступне «При позначенні числа осіб або предметів у сучасній китайській мові між числівником і назвою предмета або особи додається іменник, що позначає одиницю рахунку (рахунковий іменник) 单位名词 danwei mingci».

В даному контексті варто також зазначити і про наступні класифікатори, такі як 类别词: «Класифікатори – особливий клас службових слів. Призначення класифікаторів – вказати до який смислової категорії відноситься іменник. Смилова ж категорія визначається в залежно від тієї чи іншої ознаки, властивості предмету, який позначає даний іменник».

Крім того, класифікатори можна також поділяти ділячи і на дві групи «слова, що позначають одиниці виміру, і слова, котрі їх не позначають».

Як вже було зазначено, лічильні слова присутні не у всіх мовах. Проте китайська мова відноситься до тієї когорти мов, у граматиці якої зустрічаються

дані слова досить часто. Тому, якщо звернутися до історії розвитку лічильних слів у китайській мові, то виявиться, що в ній також можна виділити три етапи:

- до епохи Західної Чжоу (XXVIII ст. до н.е.), коли класифікатори були відсутні;
- від Західної Чжоу, коли з'явилися перші лічильні слова (匹, 夫, 兩) до епохи Тан – поки відбувся бурхливий кількісний розквіт цієї частини мови;
- після епохи Тан, коли лічильне слово 个 почало функціонувати в якості універсального.

У старокитайській мові не було лічильних слів. Існує кілька різних пояснень їх появи, зокрема, необхідність надати певну категоризацію іменникам, хоча це і не є першоосновою їх появи. Швидше за все, основні причини їх появи полягають у наступному: В умовах нерозвиненості категорії числа рахункові слова відіграють роль вираження штучності чи одиничності предметів.

У сучасній китайській мові структури, що складаються з іменника з чисельним і класифікатором, що мають до нього, мають однаковий порядок компонентів. На першому місці стоїть числівник, за яким слідує класифікатор і іменник. Наприклад: 两条鱼 liǎng tiáoyú – дві риби[5].

Рахункові слова - це група службових слів, що використовуються при позначенні кількісно-якісних характеристик предмета, тобто. при вказівці кількості будь-якого предмета в китайській мові обов'язково потрібно постановка лічильного слова, яке в той же час вказує на якість цього предмета. Якість у разі виражається через опис зовнішнього вигляду предмета. Так, вулиця – довга, стрічкоподібна, стільці – з ручкою, стіл – відкритий, з плоскою поверхнею предмет.

Для того щоб зрозуміти, чому лічильні слова цікаві не тільки в граматичному, але і в культурному аспекті, нам необхідно вивчити передумови створення і розвитку даної категорії слів. Рахункові слова допомагають дати більш

детальне опис предмету. Наприклад, такий предмет, як ложка, здається, єдиний всім народів[6].

Проте щодо Китаю спостерігається така ситуація. Клас-сифікатори 匙 chǐ, 勺 sháo, 调羹 tiáogēng є внутрішньомовними запозиченнями від іменників зі значенням «ложка». Для більшої наочності дамо їх значення: 匙 chǐ - ложка. 勺 sháo - ложка, черпак, ківш; 调羹 tiáogēng (дерев'яна) супова ложка (використовується на півдні Китаю).

Всі три слова застосовуються для позначення кількості рідин, сипких тіл. Але існують деякі відмінності в стилістиці даних рахункових слів. У різних діалектах використовуються різні рахункові слова при тому самому іменнику. Згідно В.І. Горелову, «діалектизми – чисельно невелика частина лексики сучасної китайської мови. ...Діалектизми являють собою особливу групу слів, специфічний пласт загальнолітературної лексики »[3, с. 142]. У той же час ієрогліфи, що використовуються в діалектах протягом всього існування мови, знаходили своє застосування в путунхуа, при цьому могли спостерігатися деякі смислові і фонетичні відмінності.

Наявність синонімічних рахункових слів – не художня вільність, не показник байдужого ставлення до своєї мови. Це специфіка, нюанс китайської культури, що вимагає особливої уваги дослідника. Справа в тому, що китайське мислення засноване більше на асоціативних, ніж на логічних зв'язках. Саме в конкретизації і уточненні кожного окремого моменту виражається ментальність китайців – так вони позначають специфічні особливості культурної традиції.

Крім вказівки на штучність і одиничність, класифікатори грають важливу субстантивуючу роль (дають можливість іншим частинам мови переходити в розряд іменників).

Відомо, що в давньокитайській мові числівники могли використовуватися просубстантивно. Потім вони втратили цю здатність і не виключено, що саме класифікатори стали надавати їм субстантивний характер, що полегшував їх

зв'язок з іменниками. того чи іншого числівника (або вказівного займенника) до певного іменника, незалежно від того, названо саме іменник чи ні[26].

У відсутності числівника класифікатор, який вживається з іменником, робить його легше впізнаваним у мові. Цим самим і виділяється особлива функція китайських класифікаторів, які виступають як свого роду показники іменників. Також потрібно зазначити, що з точки зору психології, функція класифікатора ↑ полягала в тому, щоб фіксувати тільки процес одночасного мислення про ціле і його частину, не зважаючи при цьому на жодні формальні особливості цілого чи частини. Тому ↑ сприймається швидше не як класифікатор, а як маркер ідентичності, про що свідчить і його семантична структура.

Крім того, у китайській мові не тільки іменники, а й дієслова, можуть мати при собі лічильні слова, які (в поєднанні з числівниками) показують, скільки разів відбувається певна дія, підкреслюють інтенсивність того чи іншого явища.

Кількість спеціальних лічильних слів дієслів невелика, в основному найбільш часто вживаними є такі слова: 次 cì, 下 xià, 回 huí, 顿 dùn, 阵 zhèn, 场 cháng, 趟 tàng, 遍 biàn, 番 fān ...

Крім передачі значення одиничності і штучності класифікатори відіграють роль, що нагадує роль артикля в англійській мові. Поєднання чисельного і лічильного слова в китайській мові називається лічильним комплексом і жоден з його елементів не може вживатися самотійно, у функції окремого члена речення. Іншими словами, лічильний комплекс у синтаксичному сенсі є нероздільною конструкцією.

Спеціальні лічильні слова зазвичай не є лише словами, які виражають дію або зміну, крім цього вони ще включають широке лексичне значення, яке визначається контекстом. Дієслівні лічильні слова ставляться після дієслів і вказують на частоту вчинення дії.

1.2. Класифікація лічильних слів

У китайській мові як немає єдиного позначення даного явища, так немає і єдиного способу ділення класифікаторів на групи. Автори, що займаються вивченням класифікаторів пропонують кілька класифікацій. Так, наприклад, Ван Ляоі у своїй роботі «Основи китайської граматики» пропонує розділити «рахункові іменники» на дві групи:

- Іменники, що вживаються виключно як назви одиниць рахунку». У дану групу автор відносить наступні класифікатори: 个 ge «штука», 条 tiao «смужка» 支 zhi «штука».
- Звичайні іменники, вжиті у функції одиниць рахунку». У цю категорію Ван Ляоі включає: 枝 zhi «гілка», 堆 tui «купа», 尺 chi «фут», 斗 dou «міра»[19].

Далі у своїй роботі автор вказує на те, що між цими двома групами немає чіткої межі. Таким чином, даний розподіл на групи нераціональний, тому дослідник звертає увагу на дещо інший поділ, коли до першої групи автор відносить «природні рахункові іменники» tianran de «天然的», які вживаються для звичайного поштучного рахунку предметів.

До даної категорії віднесені наступні «рахункові іменники»: 个 ge «штука», 支 zhi «штука», 条 tiao «смужка». і т. д. Натомість до другої групи входять «зовнішні рахункові іменники», до числа яких входять:

- назви одиниць виміру. Це: 尺 chi «фут», 斗 dou «міра», 斤 jin «фунт», 里 li «чи» і т. д.

- збірні іменники до людей: 群 qun «натовп», 班 ban «група» і т. д.
- збірні іменники до предметів: 杯 bei «стакан», 车 che «машина, візок» і т. д.

Натомість лінгвісти Чи Децзін і Чен Мейчжен ділять лічильні слова на наступні групи. До першої групи відносяться номінальні лічильні слова, що вказують на кількісне відношення людей, предметів. У дану категорію увійшли:

- одиниці мір і ваги 克 ke «грам», 公尺 gongchi «метр»;
- грошові одиниці 元 yuan «юань», 分 fen «фень»;
- одиниці часу 点 dian «годину», 分 fen «хвилина»;
- індивідуалізують одиниці 个 ge «штука», 支 zhi «штука»;
- лічильні слова мають збірне або парне значення. 对 dui «пара», 双 shuang «пара»;
- лічильні слова, що вказують на невизначену кількість. До цієї підгрупи входить два слова 点 dian «небагато», 些 xie «кілька, небагато»;
- з'єднані одиниці 人次 renci «людино - раз».

Лічильні слова діляться на іменні (物 量 词 wùliàngcí) і дієслівні (动 量 词 dòngliàngcí)[6].

Люй Шусян у книзі «Нариси граматики китайської мови» робить розподіл «рахункових слів» на дев'ять груп, а саме:

- одиниці мір і ваг – 尺 chi «футт», 斤 jin «фунт».
- найменування предметів побуту – 杯 bei «стакан», 盘 pan «тарілка»

- дієслова, запозичені в якості лічильних слів – 堆 tuī «складати вкучу», 把 ba «брати в жменю».
- одиниці з збірним значенням – 对 duì «пара», 双 shuāng «пара»
- одиниці, пов'язані з часом – 顿 dùn «раз»
- рахункові слова, що позначають частини предметів – 头 tóu «голова»,
口 kǒu «рот»
- рахункові слова, що вказують на форму предмета – 把 ba «тримати, схопити», 张 zhāng «лист»
- рахункове слово загального характеру – 个 gè «штука», 只 zhǐ «штука, одиниця»
- рахункові слова до дієслів – 次 cì «раз, разок», 回 huí «раз».

Дослідник Гао Мінкан іменує класифікатори «мірними словами» і поділяє їх на дві категорії:

- слова для рахунку одиниць;
- слова, використовувані для відображення кількості разів[21].

Таким чином, у китайській лінгвістиці можна звернути увагу на значну кількість класифікацій лічильних слів, що зумовлює про значну їх кількість та активне використання під час побудови речень.

1.3. Дослідження лічильних слів у працях науковців

Тема дослідження лічильних слів у працях науковців є багато досліджуваною про що свідчать наукові розвідки та статті. Так, наприклад серед когорти китайських дослідників даного питання варто виділити таких лінгвістів як Гао

Мінкан, Люй Шусян, Чи Децзін, Чен Мейчжен, Ван Ляої котрі звернули увагу на питання класифікації лічильних слів.

Хе Цз'є у своїй монографії, присвяченій лічильним словам, у межах класу 量词 liàngcí вирізняє окрему групу 名量词 míngliàngcí – іменники в ролі лічильних слів [1, с. 81], тобто, власне, міроніми, і спеціально наголошує, що ці одиниці не є специфічними виключно для китайської мови, а зустрічаються й у багатьох інших мовах.

Відповідно, термін 量词 (liàngcí) він застосовує до решти лічильних слів, які вживаються з одиничними іменниками й аналогі до яких відсутні в інших мовах, що дає змогу поставити його у відповідність із прийнятим нами терміном класифікатор.

Варто вказати і про дослідження граматичних особливостей китайської мови, адже лічильні слова є її складовою і тому, дослідження частин мови також є важливим для розгляду даного питання. Так, до виходу в світ граматики Ма Цзяньчжуна «Ма ши вень тун» 马氏文通 в Китаї практично не було книг по граматиці, тому й не існувало поняття частини мови. Подальші дослідження граматики можна простежити у працях граматиста Ван Лі, Чжао Юаньжєня, Лі Цзіньсі.

Так, наприклад, у роботі Ван Лі слова китайської мови розділені на одинадцять класів: іменники, дієслова, прикметники, числівники, рахункові слова, займенники, прислівники, прийменники, сполучники, службові слова і вигуки. У порівнянні з граматикою Ма Цзяньчжуна тут додалися числівники і лічильні слова.

Більшість китайських підручників не пояснюють необхідність використання класифікаторів у мові (напевне, для них вона сама собою зрозуміла). Однак європейські дослідники вивчали ці одиниці в когнітивному ключі, і тут перш за все слід назвати прізвища Тань Аошуан та Дж. Лакоффа.

Серед українських науковців варто виокремити дослідження А. С. Гордієнко «Лічильні слова як особливість китайської мови», де авторкою приділено увагу терміну «лічильні слова» та причинам їх появи, вивчена важливість використання лічильних слів у письмовій та усній мові, показані приклади використання лічильних слів з різними групами іменників, розглянуті види рахункових слів.

Низка статей Н. Кірносолової присвячені дослідженню лічильних слів китайської мови. Так, наприклад, у статті «Лічильні слова китайської мови у світлі концепції числа Ж. Піаже» висловлюється гіпотеза про те, що лічильні слова китайської мови можуть розглядатися як відображення психологічних процесів формування концепції числа в мозку людини.

Авторка наводить приклади, що оскільки формування лічильних слів у китайській мові відбувалося в три етапи, що корелюють з трьома стадіями розвитку концепції числа в дитини, виявленими Ж. Піаже. Оскільки концепція числа тісно пов'язана з концепцією класів, у статті також розглядаються питання категоризації світу, властивої носіям китайської мови, які традиційно й розглядалися у зв'язку з лічильними словами.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТА СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛІЧИЛЬНИХ СЛІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Функціональні особливості лічильних слів

У разі нерозвиненості категорії числа рахункові слова грають роль вираження штучності чи одиничності предметів. У сучасній китайській мові структури, що складаються з іменника з чисельним і класифікатором, що мають до нього, мають однаковий порядок компонентів. На першому місці стоїть числівник, за яким слідує класифікатор і іменник.

Наприклад: 两条鱼 liǎng tiáoyú – дві риби. Крім вказівки на штучність і одиничність, класифікатори грають важливу субстантивуючу роль (дають можливість іншим частинам мови переходити в розряд іменників).

Відомо, що в давньокитайській мові числівники могли використовуватися просубстантивно. Потім вони втратили цю здатність і не виключено, що саме класифікатори стали надавати їм субстантивний характер, що полегшував їх зв'язок з іменниками. того чи іншого числівника (або вказівного займенника) до певного іменника, незалежно від того, названо саме іменник чи ні.

У відсутності чисельного класифікатор, який вживається з іменником, робить його легше впізнаваним у мові. Цим самим і виділяється особлива функція китайських класифікаторів, які виступають як свого роду показники іменників. Якщо звернемося до матеріалів давньокитайської мови, побачимо, що тоді рахункові слова могли використовуватися з іменниками без чисельних.

Тому крім передачі значення одиничності та штучності класифікатори відіграють роль, що нагадує роль артиклей в англійській мові. Поєднання

чисельного і лічильного слова в китайській мові називається лічильним комплексом і жоден з його елементів не може вживатися самостійно, у функції окремого члена речення. Іншими словами, лічильний комплекс у синтаксичному сенсі є нероздільною конструкцією.

Лічильні слова, що використовуються при підрахунку іменників, що позначають людей: name míng – ім'я, vice wèi – особистість, посада, 个 gè – штука. Вибір того чи іншого класифікатора залежить від суб'єктивного емоційно-оціночного ставлення до того, про кого ведеться мова.

Порівняйте наступні приклади: 他看自己好像看一位神 та 这位老师教我们汉语。 Класифікатор сті wèi – особистість – разом із іменником 老师 lǎoshī – вчитель (або в іншому прикладі з іменником 神人 shénrén – святий, мудрий) виражає поважне ставлення того, хто говорить до цієї особи. 我有两个朋友。 wǒ yǒu liǎng gè péngyǒu – Маю двох друзів.

Лічильне слово 个 gè – штука – з дієсловом 朋友 péngyǒu – друг виражає нейтральне ставлення. Рахункове слово 名 míng – ім'я – з іменником 外国人 wàiguórén – іноземець – надає повідомленню відтінок офіційності. Вказуючи на двох людей, можна використовувати збірне лічильне слово 对 duì – пара: 邻居是对姓杨的小夫妇。

До когорти класифікаторів, що використовуються з підгрупою плоских предметів можна віднести наступні: 张 zhāng, етимологічне значення якого – лист: 三张桌子 sānzhāng zhuōzi – три столи, 一张戏票 yìzhāng xìpiào – один квиток до театру, 一张空盘 yìzhāng kōngpán – одна порожня тарілка.

У китайському суспільстві офіційно чоловік і жінка рівні. Але у народів, що представляють діалектні групи, досі віддається перевагу народженню сина. Таке становище відбиває притча: «Все сіє селянин жито і примовляє: «Одну частину навітер кину (= сплачу податки), іншу у воду кину (= віддам доньці,

яка відпливає до іншої сім'ю), третю з'їм сам, четвертої борги віддам (= дам батькам), а п'яту в борг дам (= дам сину, який годуватиме на старості)»» [4, с. 124].

І нині цих народів єдина надія на гідну старість – сини. Можливо, тому у них людиною вважається тільки «зрілий чоловік», але не жінки і діти. Ця ситуація знайшла відображення в мові.

У загальнодержавній китайській мові при рахунку людей використовують універсальне лічильне слово, яке не ділить людей за гендерною та віковою ознакою. Так синонімічний ряд: 带 dài, 片 piàn, 条 tiáo, загальне їх значення – смуга. Дамо більш розширені переклади кожного з них. 带 dài - пояс, шарф, стрічка, смуга, шина. Використовується за рахунку: 1 - довгих, тонких предметів, 2 - об'єднаних разом предметів, 3 - чогось асоційованого з життям або тілом, 4 - довгастих предметів, деяких тварин.

Наприклад: річка 一条河. Перед моєю брамою тече дуже широка річка.我家的门前一条不太宽的河. Дві пари штанів 两条裤子. Пачка сигарет 一条香烟. Кілька хоробрих чоловіків 几条汉子. 片 piàn: 1 – скибочка, шматочок, смужка; 2 – площа, місце. Перше використовується при рахунку предметів у вигляді скибочок, шматочків, смужок, пелюсток, пластинок, тріски; друге – за рахунку речей з рівною поверхнею, на кшталт стрічок; третє - за рахунку абстрактних речей.

Всі три класифікатори мають відмінності в сфері вживання і стильового забарвлення. 带 поєднується з предметами, що нагадують смуги, такими як водні потоки, гірські хребти. Як правило, відноситься до давньокитайської мови, частіше зустрічається в книжковій лексиці.

Що ж до класифікаторів 条, вони є загальноновживаними, однаково зустрічаються й у книжковій, й у розмовній промові. Необхідно відзначити їх смислові відмінності. Класифікатор 带 використовується при рахунку

предметів, він надає мовленню емоційність і виразність. 岫 позбавлений таких особливостей.

Розглянемо вище викладене на наступному прикладі. 1 带岗峦 yī dài gǎng luán – гірський хребет. А ось вираз 一片岗峦 yī piàn gǎng luán - гірський хребет вже не дає такого ефекту: людина представляє територію гірського хребта.

При рахунку будівель використовуються наступні рахункові слова: 间大厦 yī jian dasha, 一所大厦 yī suǒ dasha [1, т. 2, с. 234]. Значення вони одне: будинок. Але для носія китайської мови очевидно, що якщо разом з ним вживається рахункове слово suo, то це будинок з усіма розташованими в ньому фірмами і офісами.

У шан-хайском діалекті при рахунку будівель перевага надається лічильному слову 只 zhi, який в путунхуаще використовується при рахунку тварин. Тобто, коли використовують це лічильне слово, то акцент робиться більше на людях, що працюють в даному будинку – відносно або умовно невеликі будівлі, приміщення, заклади.

Також варто зазначити, що різні лічильні слова можуть виконувати й різні функції. Так, наприклад, основне призначення ієрогліфа 个 ge – виконувати функції лічильного слова. У певних умовах лічильне слово ge, виходячи зі свого основного граматичного значення, може тимчасово виконувати функції інших частин мови.

У сучасній китайській мові лічильне слово ge є найчастіше вживаним у літературному, а й у розмовній мові. Так основна функція лічильного слова ge в сучасній китайській мові – це насамперед функція штучних лічильних слів у складі іменних лічильних слів, крім іменних рахункових слів, ge може виступати в якості дієслівних лічильних слів; порівнювати лічильне слово ge з штучним афіксом -та узбецької мови.

Таких прикладів у китайській мові безліч. Наявність синонімічних рахункових слів – не художня вільність, не показник байдужого ставлення до своєї мови. Отже, з огляду на функції та види лічильних слів у китайській мові можна зробити висновок, що лічильні слова насамперед виконують функції артикля і орієнтують мовця щодо членів речення з якими вони вживаються.

2.2. Семантичні особливості лічильних слів

Лічильні слова діляться на іменні 物 量 词 wùliàngcí і дієслівні 动 量 词 dòngliàngcí [3, с.43-44]. Іменні лічильні слова ставляться перед іменниками і вказують до якого класу належить іменник. Сам же клас визначається в залежності від ознаки предмета, який позначає дане іменник. Іменні лічильні слова використовуються тільки тоді, коли іменники вживаються з числівниками або займенниками.

В цілому в китайській мові налічується понад сто іменних лічильних слів. Іменні лічильні слова можна розділити на наступні категорії:

- мірні напр .: 寸 cùn
- невизначеного рахунку напр .: 些 xiē.
- складні, що складаються з декількох простих напр .: 架次 jiàcì
- універсальні напр .: 个 gè
- метонімічні напр .: 碗 wǎ
- колективної множини напр .: 对 duì.

Вибір лічильного слова не є довільним і залежити не від бажання мовця, а від того, до якої семантичної групи належить іменник, а також від конкретних ознак предмета (обсяг, форма, стан, тощо, включаючи живі і неживі предмети), позначеного конкретним іменником [4, с.58-59].

Підгрупа плоских предметів використовується з класифікатором 张 zhāng, етимологічне значення якого – лист: 三张 桌子 sānzhāng zhuōzi – три столи, 一张 戏 票 yìzhāng xìpiào – один квиток у театр.

Підгрупа подовжених предметів використовується з класифікаторами 条 tiáo – смужка, 支 zhī – гілка: 四支 钢笔 sìzhī gāngbǐ – чотири ручки, 两条 河 liǎngtiáo hé – дві річки, 五条 鱼 wǔtiáo yú – п'ять риб. Підгрупа іменників, що мають рукоятку або спинку, використовуються з класифікатором 把 bǎ – ручка, рукоятка: 两把刀 liǎngbǎ dāo – два ножі, 四把 椅子 sìbǎ yǐzi – чотири стільці, 三把 尺子 sānbǎ chǐzi – три лінійки.

Підгрупа іменників, що мають плетіння або палітурка, використовуються з класифікатором 本 běn – корінь: 三本书 sānběn shū – три книги, 两本 杂志 liǎngběn zázhì – два журнали. Підгрупа іменників, які не мають правильної форми, обслуговується класифікатором 块 kuài – шматок: 两块 肉 liǎngkuài ròu – два шматки м'яса, 一块 手表 yíkuài shǒubiǎo – один наручний годинник.

Перераховані класифікатори є найбільш частотними. Крім них з іменниками, які позначають предмети, використовуються багато спеціальних лічильних слів, наприклад:

- з іменниками зі збірним значенням – 双 shuāng – пара, 套 tào – комплект; з іменниками, що позначають тварин, - 只 zhī: 两只猫 liǎngzhī māo два кота, 一只 蝴蝶 yìzhī dié – одна метелик;
- для підрахунку худоби – 匹 pǐ – голова: 三匹马 sānpǐ mǎ – три коня, 六匹 骆驼 liùpǐ luòtuó – шість верблюдів;

- для підрахунку різних видів транспорту – 辆 liàng: 三辆 汽车 sānliàng qìchē – три автомобілі.

Серед іменників в китайській мові є і такі, до яких числівники приєднуються безпосередньо без лічильних слів. Це в основному іменники, які позначають одиниці вимірювання (часу, ваги, обсягу, тощо). 两天 liǎng tiān - два дня, (第二天 dì'èrtiān); 一年 yì nián - один рік; 一 课 yí kè- урок; 一 页 yí yè - сторінка; 一 行 yí xíng - один ряд; 五里 wǔ lǐ - п'ять чи (2,5 кілометра); 二尺 èr chǐ - два сантиметри; 一 对 yí duì - пара.

У китайській мові не тільки іменники, а й дієслова, можуть мати при собі лічильні слова, які (в поєднанні з числівниками) показують, скільки разів відбувається певна дія, підкреслюють інтенсивність того чи іншого явища. Кількість спеціальних лічильних слів дієслів невелика, в основному найбільш часто вживаними є такі слова: 次 cì, 下 xià, 回 huí, 顿 dùn, 阵 zhèn, 场 chǎng, 趟 tàng, 遍 biàn, 番 fān.

Спеціальні лічильні слова зазвичай не є лише словами, які виражають дію або зміну, крім цього вони ще включають широке лексичне значення, яке визначається контекстом. Дієслівні лічильні слова ставляться після дієслів і вказують на частоту вчинення дії.

Дієслівні лічильні слова можна розділити на дві категорії:

- позначення кратності напр .: 下 几 xià
- метонімічні напр .: 眼 yǎn

Варіанти вживання рахункових слів дієслів. 次 cì - універсальне і найбільш часто вживане. Висловлює кількість повторів дії, зазвичай вживається в повторюваних діях. 下 xià висловлює частотність повторення дії, яке триває певний час.

Вживається з короткочасними діями 打 dǎ «бити, стукати», 敲 qiāo «стукати в двері», 摇 yáo «трясти», 想 xiǎng «думати», 玩 wán «грати», 讨论 tāolùn «обговорювати».

Лічильне дієслово 回 huí так само як і 次 cì висловлює повторюваність дії, але в порівнянні з ним має більш глибоке забарвлення: 看 kàn «дивитися», 送 sòng «проводжати» - 你的家我去过三回。Nǐde jiā wǒ qùguò sānhuí - Я ходив до тебе додому три рази.

顿 dùn використовується зі словами 吃饭 chīfàn «їсти», 斥责 chìzé «звинувачувати», 打骂 dǎmà «лаяти» і так далі: 我每天吃三顿饭。Wǒ měitiān chī sāndùn fàn- Я їм тричі (три рази) в день.

阵 zhèn висловлює певний відрізок часу, зазвичай використовується з раптовими, порівняно короткими подіями: 刮风 guāfēng «дме вітер», 下了一阵雨。Xiàle yīzhèn yǔ - Йде дощ.

场 chǎng вказує на повторюваність дії і використовується з такими словами як 电影 diànyǐng «фільм», 歌舞 gēwǔ «виступ», 戏剧 xìjù «уявлення» і ін. (下(雨) xià(yǔ) «йде дощ»), 打(球) dǎ(qiú) «грати в м'яч »): 明天在电影院演出一场电影。míngtiān zài diànyǐngyuàn yǎnchū yīchǎng diànyǐng - Завтра в кінотеатрі показуватимуть фільм.

趟 tàng вживається з дієсловами 去 qù, 来 lái - йти, прийти, і разом з числівником висловлює кількість повторення цієї дії: 去年我去欧洲一趟。Qùnián wǒ qù Ōuzhōu yītàng - Торік я одного разу (один раз) їздив в Європу .

遍 biàn висловлює дію, яке виповнюється від початку до кінця: (看 kàn «читати»), 说 shuō «говорити», 写 xiě «писати», 念 niàn «читати», 听 tīng

«слухати», 翻译 fānyì «переводити»):这个 电影 我 看了 三遍. zhège diànyǐng wǒ kànle sān biàn - Я тричі переглянув цей фільм. (Мається на увазі, що фільм був переглянутий повністю від початку до кінця).

番 fān висловлює дію, яка потребує витрати часу і сил: 他又 调查 了 一番. tā yòu diàochále yīfān Він знову провів дослідження.

дуже багато потрібних слів, є дієслівно-об'єктними словосполученнями, такі як 见面 jiànmiàn бачитися, 睡觉 shuìjiào спати, 吃饭 chīfàn є, 洗澡 xǐzǎo митися.

Так дієслівно-об'єктні словосполучення мають структуру «дієслово+об'єкт», тобто, мають у своєму складі іменник, але іменник не може бути дієсловом і функціонувати як дієслово.

Наприклад, 吃饭 перекладається як «їсти», дослівний переклад «їсти їжу».吃 – це дієслово «є», 饭 – це іменник «їжа», «рис». У дієслівно-об'єктних словах класифікатори ставляться також після дієслова перед іменником. Дієслово + число + лічильне слово + іменник

- 他结过两次婚。 tā jiéguò liǎng cìhūn – Він одружився двічі.
- . 我吃了四顿饭。 wǒ chīle sì dùnfàn. – Я їв чотири рази.
- 你得敲几下门。 nǐ děi qiāo jǐ xiàmén – Тобі потрібно постукати у двері кілька разів.

Іменники (об'єкти) як лічильні слова для дієслів. Простіше кажучи, це дієслівні лічильні слова, у ролі яких виступають іменники. 借用动量词 jièyòng dòngliàngcí метонімічне дієслівне лічильне слово; метонімічний дієслівний класифікатор. Метонімічне – означає «переносне значення», тобто дієслівні лічильні слова в переносному значенні. Ось найпопулярніші з них:

- 看了两眼 kànle liǎng yǎn – Поглянув двічі (Дослівно: дивився два ока)

- 看两眼 kàn liǎng yǎn – Подивитись двічі (Дослівно: дивитися два ока)

Таким чином, у китайській мові можна простежити наявність як іменних так і дієслівних лічильних слів, що пояснюється широким застосуванням їх у реченні та на предмети котрі вони вказують.

ВИСНОВКИ

Розглянувши питання функціональних та семантичних особливостей лічильних слів в сучасній китайській мові можна зробити висновки, що у старокитайській мові не було лічильних слів. Існує кілька різних пояснень їх появи, зокрема, необхідність надати певну категоризацію іменникам, хоча це і не є першоосновою їх появи

У сучасній китайській мові структури, що складаються з іменника з чисельним і класифікатором, що мають до нього, мають однаковий порядок компонентів. В історії розвитку лічильних слів можна виділити три етапи: до епохи Західної Чжоу XXVIII ст. до н.е., коли класифікатори були відсутні; від Західної Чжоу, коли з'явилися перші лічильні слова 匹, 夫, 两 до епохи Тан – поки відбувся бурхливий кількісний розквіт цієї частини мови; після епохи Тан, коли лічильне слово 个 почало функціонувати в якості універсального.

Крім передачі значення одиничності і штучності класифікатори відіграють роль, що нагадує роль артикля в англійській мові. Поєднання чисельного і лічильного слова в китайській мові називається лічильним комплексом і жоден з його елементів не може вживатися самостійно, у функції окремого члена речення. Іншими словами, лічильний комплекс у синтаксичному сенсі є нероздільною конструкцією.

Лічильні слова діляться на іменні 物量词 wùliàngcí і дієслівні 动量词 dòngliàngcí. Іменні лічильні слова можна розділити на наступні категорії:

мірні напр .: 寸 cùn, невизначеного рахунку напр .: 些 xiē, складні, що складаються з декількох простих напр .: 架次 jiàcì, універсальні напр .: 个 gè, метонімічні напр .: 碗 wǎn, колективної множини напр .: 对 duì.

Вибір лічильного слова не є довільним і залежати не від бажання мовця, а від того, до якої семантичної групи належить іменник, а також від конкретних ознак предмета (обсяг, форма, стан, тощо, включаючи живі і неживі предмети), позначеного конкретним іменником

У китайській мові не тільки іменники, а й дієслова, можуть мати при собі лічильні слова, які (в поєднанні з числівниками) показують, скільки разів відбувається певна дія, підкреслюють інтенсивність того чи іншого явища.

Кількість спеціальних лічильних слів дієслів невелика, в основному найбільш часто вживаними є такі слова: 次 cì, 下 xià, 回 huí, 顿 dùn, 阵 zhèn, 场 cháng, 趟 tàng, 遍 biàn, 番 fān.

Дієслівні лічильні слова ставляться після дієслів і вказують на частоту вчинення дії. Дієслівні лічильні слова можна розділити на дві категорії: позначення кратності напр .: 下几 xià, метонімічні напр .: 眼 yǎn.

Таким чином, лічильні слова є своєрідною частиною мови в китайських реченнях, оскільки вони допомагають описати категорію предмета про який йде мова.

抽象的

学期论文检查了中文中的单词计数及其特征和功能。由于现代汉语不是唯一存在和使用计数词的语言，因此它们是其特征之一。

分类词不仅用于表示“**数字+计数词+名词**”的数量关系，还用于表示文体特征，作者对陈述主题的态度，并且经常 - **作者所属的方言组**。

因此，汉语的重要特征之一就是存在大量的计数词。学习数词不仅对外国人很重要，对中国人自己也很重要，因为在演讲**或写作中不正确地使用数词**会导致误解，而对它们的充分了解可以清楚地表达自己的意见，清楚而干练

为此，作者在科学研究和词典资料的基础上，分析了汉语中主要的数词及其在造句中的用法。**关键词**：数词，文体特征，汉语，量词。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антоненко А. М (2019). Способи вираження майбутнього часу в китайській мові. *Ad orbem per linguas. До світу через мови: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ.) с. 736.

2. Беляєва А. В. (2016) Класифікація частин мови у китайській мові. «*Young Scientist*». №6 (33). С. 346-349.
3. Дем'янюк А. А.(2016) Труднощі при вивченні української мови китайськими студентами. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. Київ, С. 153-158.
4. Дерєга Я. С., Дерєга Р. Я.(2009) Китайська мова для дітей від 9 до 209 років: підруч. з китайської мови для всіх бажаючих. Курс. Львів: «Декамерон-2002», 304 с.
5. Кірносова Н. Лічильні слова китайської мови у світлі концепції числа Ж. Піаже. URL : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8kO3yS_C2QEJ:irbis-nbuu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuu/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMA
6. Кірносова Н. Парадигма значень лічильного слова китайської мови: до проблеми функціонування. URL : <http://dspace.nbuu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31329/18-Kirnosova-NEW.pdf?sequence=3>
7. Мілова Д. І.(2020) Аспекти китайських дієслів у вираженні української мови. *Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р.* Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. С. 92-96.
8. Остапчук А. Л. Способи вираження руху в сучасній китайській мові. – URL : <http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v8/v8-1/43.pdf>
9. Чи Децзін, Чен Мейчжень (1988). Практична граматики китайської мови для іноземців. Пекін. Видавництво пекінського університету. 742 с.

10. Рахувальні слова в китайській мові. URL :
<https://buki.com.ua/blogs/rakhuvalni-slova-v-kytayskiy-movi/>
11. Ситник М. Китайська грамота для українців. *Українська правда життя*. URL :
https://life.pravda.com.ua/society/2011/03/23/75647/view_print/
12. Фан Юйцин. Прикладна китайська граматика (1998). Пекін, 43 с.
13. 汉字资源：当代新说文解字/窦文宇，窦勇著。-长春：吉林文史出版社，2005。- 536 页
14. 汉语量词学习手册/褚佩如，金乃逸编；刘莉，吕新莉英译。-北京：北京大学出版社，2002。
15. 王力. 文集. 第二卷. 中国现代语法／力王。山东教育出版社，1986。- 页数：568.
16. 现代汉语量词研究/何杰著。- 北京：民族出版社，2001。- 343 页；
17. 说文解字/（东汉）许慎 著：李翰文 译注；朱振华 按语。- 北京：九州出版社，2006。- 1234 页。
18. 马建忠. 马氏文通 / 马建忠。- 北京: 商务印书馆出版, 1998。- 457 с.
19. 袁晖. 现代汉语/. 安徽教育出版社 – 合肥市, 1987.
20. 徐阳春. 现代汉语复句句式研究 / 中国社会科学出版社– 北京, 2002.
21. 邓福南. 汉语语法新篇/. 湖南教育版社 – 长沙, 1983.

22. 邢福义. 汉语语法三百间 / 商务印书馆 – 北京, 2002.
23. 老舍. 骆驼祥子 / 外文出版社 – 北京, 2001
24. Jian Kang Loar (2011). Chinese syntactic grammar, 522 c.
25. Yicheng Wu (2017). The interfaces of Chinese syntax with semantics and pragmatics, 218 c.
26. Yip Po-Ching and Don Rimmington (2016). Chinese a comprehensive grammar, 657 c.